

2014-32-0152-00018

Skrivelse af 20. juni 2014 fra Syd- og Sønderjyllands Politi

Ved ankomst til et slagteri fandtes en so ved det levende syn at være tydelig halt på venstre forben og højre bagben. Soen havde tillige en hævelse og et åbent skuldersår på venstre skulder. Soen var yngre med et huld lidt under middel. Soen lagde sig straks ned i sygestien, men rejste sig ved embedsdyrlægens kliniske undersøgelse. Soen stod med let krummet ryg og forsøgte konstant at aflaste venstre forben og højre bagben. Soen var svært støttehalt på venstre forben, som den helst holdt løftet fra underlaget og middelsvært støttehalt på højre bagben, som den aflastede ved at løfte det eller føre benet fremad. Soen lagde sig besværet ned under undersøgelsen og virkede nedstemt. Ved palpation af såret udviste soen smertereaktion samt ubehag. Den sigtede landmand oplyste, at soen havde været i behandling i en sygesti, og var tilset af en dyrlæge. Han havde diskuteret med dyrlægen hvorvidt den var transportegnet, det havde dyrlægen ment, men at den skulle transporteres adskilt fra de andre grise. Dette var ikke sket, selvom han havde bedt om det.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Hvorvidt skaderne på soen kan antages at være fremkommet i forbindelse med transport?

Svar ad 1:

Følgende fremgår af Sektion for Patologi, Institut for Veterinær Sygdomsbiologi, KU-SUND, som udførte patoanatomisk undersøgelse af de nedfrosne præparater, bestående af hele venstre forben, højre hoftelid med omkringliggende muskulatur og overliggende hud. Begge præparater var slagtemæssigt behandlet:

"Ved undersøgelsen fandtes ved sektion af skulderområdet et cirkulært sår, der målte ca. 4,5 cm i diameter, over skulderbladsknuden. Omkring såret var en hævelse på ca. 1 cm. Sårets kanter var røde, ujævne og nekrotiske (med vævsdød), og i bunden af såret kunne den underliggende knogle palperes. Fra såret kunne der i hele sårets omkreds sonderes en ca. 1-2 cm dyb lommedannelse under huden. Efter gennemsavning af skulderen fandtes nekrotisk væv i såret strækkende sig ned til knoglevævet. Knoglevævet var sæde for bindevævsnydannelse i den yderste del af tuber spina scapula (skulderbladskammen). Sårstanden var omgivet af et ca. 2 cm tykt bindevæv. Ved sektion af resten af forbenet fandtes kronisk ulcerativ (tab af ledbrusk) ledbetændelse i skulderleddet med bindevævsfortykkelse af ledkapslen. Det nydannede bindevæv omkring leddet havde en tykkelse på ca. 0,6 cm.

Omkring leddet fandtes en fistel (kanal) med central blødning og nekrose omgivet af et ca. 1 cm tykt bindevæv. Endvidere fandtes i venstre albueled en kronisk ulcerativ arthrose med bruskflapdannelse. Ledkapslen var stedvist fortykket med ca. 1,3 cm nydannet bindevæv.

Ved sektion af hoftelæddet fandtes komplet transvers (tværgående) fraktur gående igennem vækstlinien i lårbenshalsen (epiphysiolysis capitis femoris). Knogleenderne var afrundede, og

frakturen var omgivet af et lag nydannet binde- og knoglevæv. Det nydannede binde- og knoglevæv havde en tykkelse på ca. 3 cm. I hoftelæddet fandtes en kronisk ulcerativ arthrose.

På baggrund af de observerede forandringer blev det konkluderet, at skulderen var sæde for et skuldarsår grad 3, idet det ud fra reaktionen i knoglen vurderedes tidligere at have været et grad 4 sår. Desuden forelå en kronisk ulcerativ ledbetændelse med fisteldannelse i skulderleddet, kroniske, ulcerative arthroses i albue- og hoftelæddet samt en kronisk komplet transvers fraktur af lårbenshalsen (epifysiolyse capitis femoris). Samtlige forandringer i begge præparater vurderedes at have en alder på flere uger."

Lægges ovennævnte til grund, kan læsionerne/skaderne således ikke være fremkommet i forbindelse med transport.

Spørgsmål 2:

Om skaderne på soen kan antages at være blevet forværret i forbindelse med transport?

- a. Hvis ja - hvorledes?
- b. Hvis skaderne kan antages at være fremkommet eller forværret i forbindelse med transporten af soen - hvorvidt soen forinden transporten kunne læsses og transporteres uden smerte, lidelse, angst, varigt mén eller væsentlig ulempe?

Svar ad 2:

- a) Lægges svar ad 1 samt svar ad 3 til grund kan sårskorpen på det ikke afhelede skuldarsår være læderet under transporten. Rådet finder på baggrund af svar ad 1 og 3 ikke, at skaderne ellers kan antages at være blevet forværret. Rådet finder det sandsynligt, at soen med de påviste lidelser og symptomer under den uvante proces med læsning og transport kan have medført en forværring af symptomet halthed.
- b) Alt andet lige har de påviste læsioner både inden og efter transporten medført tydelig og let erkendelig halthed, således som det også fremgår af anmeldelsen. Soen burde ikke have været læsset og transporteret levende til slagting.

Spørgsmål 3:

Hvorvidt soens tilstand kunne have været afhjulpet, og hvorledes den burde have været afhjulpet og hvorvidt dette kunne være sket tidligere?

Svar ad 3:

Følgende fremgår af embedsdyrlægens anmeldelse af 18. april 2012: "Soen var ikke adskilt fra øvrige dyr under transporten. Soen blev læsset af bilen på slagteriet kl. 12.10. Undertegnede embedsdyrlæge forestod det levende syn af soen og bemærkede soens haltheder og skuldarsår, da den var ved at gå af bilen, dvs. på ca. 3-4 meters afstand. Soen var tydeligt halt på venstre forben og højre bagben og havde en hævelse og et åbent skuldarsår på venstre skulder."

“Soen var en yngre so med huld lidt under middel. Den lagde sig i sygestien straks efter aflæsning, men rejste sig igen, da undertegnede begyndte at undersøge soen. I stående tilstand havde soen let krummet ryg og forsøgte konstant at aflaste venstre forben og højre bagben ved skiftevis at undgå at lægge vægt på de to ben. Soen var svært støttehalt på venstre forben, som den helst holdt løftet fra underlaget, og middelsvært støttehalt på højre bagben, som den løftede eller aflastede ved at føre benet fremad.”

”I løbet af undersøgelsen lagde soen sig ned igen. Den lagde sig meget forsigtigt og aflastede forbenene ved at lægge vægt over på trynen, idet den pressede trynen mod stibunden, mens den lagde sig. Soen lå ned under en stor del af undersøgelsen og virkede noget nedstemt.“

“Huden på soens venstre side (hoved, hals, krop og dele af benene) var generelt let fortykket og en smule rødlig samt mindre behåret i forhold til huden på soens højre side. Dette gav indtryk af, at soen havde ligget mere på venstre side end på højre.”

“Soens højre bagben havde ingen synlige hævelser eller sår. Der var ikke nogen ømhed ved palpation (fast berøring) af benet. Det var ikke muligt at undersøge bevægeligheden i bagbenets led, da soen strittede imod undersøgelsen. Der var tydelig svind af muskulaturen i højre skinke, hvilket indikerede, at soens halthed havde stået på i en længere periode”.

“Soens venstre forben var hævet fra skulderled til forknæ med størst hævelse omkring og lige under skulderleddet. På ydersiden af benet var der lidt under albueleddets niveau to cirkulære overfladiske sår hver med en diameter på cirka 1 cm. Hævelsen omkring skulderleddet var fast, og soen viste smerteytringer både ved fast palpation og ved forsigtig, passiv bevægelse (bøjning og strækning) af leddet. Soen viste smerte ved at skære tænder, hyle op og forsøge at slippe væk fra undersøgelsen.”

“På venstre skulder havde soen et alvorligt åbent skuldarsår. Der var ingen tegn på forsøg på behandling i form af salve eller sårpray. Der var lettere adhærence (sammenvoksning) mellem huden og den underliggende knoglestruktur som tegn på, at skaderne under såret gik helt ned til det underliggende fremspring på skulderknoglen. Såret var 3 cm i diameter. Sårkantene var glatte og afrundede. Hele vejen rundt i sårkanten var der en cirka 3-4 mm bred kant af nydannet tynd, lys, ubehåret hud og indenfor denne kant var der en få mm bred stribe af granulationsvæv (arvæv, som ikke er dækket af hud). Den nydannede hud i randen af såret indikerede, at såret på et tidligere tidspunkt havde haft en større diameter, og at såret var under begyndende opheling på undersøgelsestidspunktet. Bunden af såret var dækket af granulationsvæv, som havde en uregelmæssig, mørktfarvet og delvist nekrotisk (vævsdød) overflade. Der var en tynd belægning af ildelugtende grålig pus i bunden af såret. Såret var ca. 1,5 cm dybt i næsten hele sin udstrækning, (bilag 2, billede nr. 11). Ved palpation af sår bunden, kunne det underliggende knoglefremspring på skulderbladet føles under et tyndt lag granulationsvæv. Omkring såret var der en fast hævelse på ca. 7,5 cm i diameter og af ca. 2 cm's tykkelse. Der var rødme og hårløshed i huden omkring såret. Fra såret flød en klar,

blodtilblandet væske. Soen ytrede smerte og ubehag ved selv lettere palpation af huden omkring skuldersåret op til ca. 5 cm fra sårranden. Den ytrede desuden smerte ved let palpation af kanten og bunden af såret. Soen ytrede smerte ved at skære tænder, udstøde kraftige grynt, rejse sig og humpe væk. Ved fortsat palpation af området forsøgte soen at undvige undersøgelsen ved at presse venstre skulder ind mod inventaret.”

Lægges ovennævnte samt svar ad 1 til grund, finder Rådet, at soens situation for længst burde have været afhjulpet, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved at aflive den.

Spørgsmål 4:

Hvorvidt der efter Rådets opfattelse er tale om en uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling eller mishandling af dyr?

- a. I forbindelse med transporten af soen?
- b. Ved ikke at have afhjulpet soens tilstand tidligere?

Svar ad 4:

Lægges svar ad 1-3 samt fremsendte sagsakter til grund, finder Rådet, at soens situation for længst burde have været afhjulpet, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved at aflive den straks skaderne på højre bagben og venstre forben blev identificeret. De påviste læsioner har medført tydelig og let erkendelig halthed, således som det også fremgår af anmeldelsen. Soens skader burde have været identificeret straks ved de daglige tilsyn. Soen burde således ikke have været transporteret levende til slagtning. Under sygdomsforløbet i besætningen samt under læsning og transport har den været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Rådet finder, at soen i besætningen, samt ved at være sendt levende til slagtning, har været udsat for groft uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens § 1 og 2.

Rådet finder, at soen under læsning og transport samt ved tillige ikke at være adskilt fra de andre dyr under transporten, har været udsat for groft uforsvarlig behandling, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 5:

Hvorvidt sagen i øvrigt giver Rådet anledning til bemærkninger?

Svar ad 5:

Nej.

Spørgsmål stillet af sigtedes advokat:

Spørgsmål A:

I øvrigt ønskes følgende spørgsmål stillet i relation til skuldersåret:

A1) Det fremgår af bilag 3, at soen gav indtryk af at have ligget på venstre side, ikke på højre. Er det normal adfærd at lægge sig på venstre side, hvis det er forbundet med smerte?

A2) Idet det er oplyst, at Fødevarestyrelsen opdeler skuldarsår i graderne 0-4 bedes oplyst, hvilken grad soens sår må antages at have været i ved pålæsningen - med angivelse af kriterierne herfor.

A3) Det fremgår af sagens bilag 3, at der var indikationer af, at såret var under begyndende opheling på undersøgelsestidspunktet. Indikerer dette, at der har været skorpe på såret inden transporten. I bekræftende fald ønskes oplyst, om dette indebærer, at der i så fald ikke var blødning eller væskesivning fra såret inden transporten.

A4) Kan sårskorpen være gået af under transporten?

Svar ad A:

Ad A1:

Denne adfærd vil være forventelig når højre bagbens hoftelid er sæde for en komplet transvers fraktur gående igennem vækstlinien i lårbenshalsen (epiphysiolysis capitis femoris), som i dette tilfælde.

Ad A2:

Af svar ad 1 fremgår følgende: ”...Omkring såret var en hævelse på ca. 1 cm. Sårets kanter var røde, ujævne og nekrotiske (vævsdød), og i bunden af såret kunne den underliggende knogle palperes. Fra såret kunne der i hele sårets omkreds sonderes en ca. 1-2 cm dyb lommedannelse under huden. Efter gennemsavning af skulderen fandtes nekrotisk væv i såret strækkende sig ned til knoglevævet. Knoglevævet var sæde for bindevævsnydannelse i den yderste del af tuber spina scapula (skulderbladskammen).” Rådet vil på baggrund af dette karakterisere skuldarsåret på daværende tidspunkt for en grad 3, som tidligere har været en grad 4, ved patoanatomisk graduering.

Ad A3):

Det er muligt, at der har været sårskorpe på inden transporten. Det indebærer ikke nødvendigvis, at der ikke har været blødning og/eller ”væskesivning” fra såret.

Ad A4):

Ved transport af dyr med ikke afhelede sår, kan det ske, at sårskorpen læderes.

Spørgsmål B:

Vedr. 2 og 3 - halthed på venstre forben og højre bagben samt generelt for alle tre angivne skavanker:

- B1) Er det korrekt, at søer, der leveres til slagtning, normalt kan karakteriseres som udtjente produktionsdyr - og svarer den af sagen omfattede so til denne beskrivelse?
- B2) Er det korrekt, at søer, når de lukkes sammen, f.eks. under transport, normalt vil slås for at danne rang?
- B3) Det fremgår af bilag 3, at der på ydersiden af soens venstre forben lidt under albueleddets niveau var to cirkulære, overfladiske sår med en diameter på ca. 1 cm. Kan disse sår være opstået under transporten i forbindelse med slagsmål?
- B4) Det fremgår, at skaderne er flere uger gamle. Er det korrekt, at svin er gode til at tilpasse sig? Er det muligt at soen med den behandling, der er beskrevet af landmanden, har tilpasset sig således, at halthed ikke var umiddelbart synlig ved pålæsning?
- B5) Er det korrekt, at svinene under pålæsning normalt vil gå i flok og støtte hinanden, således at evt. halthed og skuldersår derved ikke er umiddelbart synlige under pålæsningen?
- B6) Kan haltheden forværres under transporten?

Svar ad B:

Ad B1):

Ofte vil søer, der sendes til slagtning være dyr, som af den ene eller anden grund ikke længere kan opfylde kravene til, hvad der forventes af disse i en moderne produktion. Rådet kan ikke på baggrund af sagens akter vurdere, hvorvidt den ville have været egnet til videre produktion, når der ses bort fra soens beskrevne skader.

Ad B2):

Jf. § 1, i bekendtgørelse nr. 120 om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd og Fødevarestyrelsen kan parterne i straffesager og offentlige myndigheder forelægge konkrete spørgsmål, dvs. de skal vedrøre sagens fakta, veterinærfaglige spørgsmål til udtalelse. Rådet besvarer således ikke generelle spørgsmål og skal henvise til, at der opsøges relevant litteratur på området. Der kan endvidere henvises til vejledning nr. 41 af 10/06/2005 til bekendtgørelse om forelæggelse af veterinærfaglige spørgsmål for Det Veterinære Sundhedsråd og Fødevarestyrelsen.

Ad B3):

Rådet kan ikke udfra det beskrevne vurdere, hvorvidt de overfladiske cirkulære sår med en diameter på ca. 1 cm på ydersiden af soens venstre forben lidt under albueleddets niveau var opstået under transporten.

Ad B4):

Lægges svar ad 1 til grund, finder Rådet det ikke muligt, at haltheden ikke var umiddelbart synlig ved pålæsning, og at soen skulle have tilpasset sig. Se endvidere svar ad 2. Der skal endvidere henvises til svar ad B2.

Ad B5):

Ved læsning af svin til transport skal det sikres at dyr, som ikke er transportegnede, til enhver tid identificeres og kan tages fra. Dette sikres allerede i besætningen under de daglige tilsyn, hvor syge og tilskadekomne dyr identificeres og tages under rette behandling. Ved læsning samt drivning til udleveringsrum skal det sikres, at hvert dyr kan inspiceres, således at dyr, som ikke er transportegnede, kan tages fra.

Ad B6):

Det vil være forventeligt med de beskrevne læsioner, se svar ad 1, at haltheden forværres under transport. Rådet skal anføre, at med de beskrevne læsioner, soen har haft, har den været tydeligt smertepåvirket og halt.

Spørgsmål C:

Sigtedes advokat ønsker afklaret hvorvidt der er tale om 1 eller 2 skuldarsår. Ligesom det ønskes afklaret, hvorvidt beskrivelsen af skuldarsåret i sektionsrapporten eller embedsdyrlægens anmeldelse skal lægges til grund.

Svar ad C:

Med begrundelse i det forelagte er det Rådets opfattelse, at der er tale om et skuldarsår, som er alvorligt og åbent på venstre skulder, jf. sektionsrapport og anmeldende dyrelæges beskrivelse.

Rådet finder, at både sektionsrapporten samt anmeldende dyrlæges beskrivelse af skuldarsåret skal lægges til grund. Embedsdyrlægens beskrivelse er foretaget ante mortem (før slagtingen) og sektionen er foretaget post mortem (efter slagtingen) og efter en slagtemæssig behandling, og vil således ikke kunne fremstå identiske.

Afgørelse:

De tiltalte blev frifundet.

Statskassen betalte sagens omkostninger.